

**Stichting Poetry International
Jaarverslag 2023**

Inhoudsopgave

A. Jaarverslag 2023

Inleiding	3
1. Terugblik op 2023	5
1.1 Korte reflectie op activiteiten en prestaties	5
1.2 Reflectie op beleidsuitgangspunten	6
1.2.1 Innovatie	6
1.2.2 Inclusie	6
1.2.3 Interconnectiviteit	7
2. Activiteitenverslag 2023	8
2.1 Poetry International Festival: de 53 ^e editie	8
2.2 Versopolis	16
2.3 Overige programma's en activiteiten	17
2.4 Educatie	19
3. Communicatie, marketing en publieksbereik	21
3.1 Marketing & communicatie	21
3.2 Social Media	22
3.3 Pers	23
3.4 Publieksbereik	23
4. Toelichting op de organisatie	24
5. Toelichting bestuur en governance	25
5.1 Bestuur & directie	25
5.2 Sociale veiligheid	26
5.2 Code Diversiteit en Inclusie	27
5.3 Code Cultural Governance	27
5.4 Code Fair Practice	27
5.5 Duurzaamheid	27
6. Toelichting op het prestatieoverzicht	29
7. Toelichting op de jaarrekening 2023 en begroting 2023	33

Inleiding

Met veel plezier doet Poetry International verslag van het jaar 2023. Het jaar 2023 markeerde weer een nieuw hoofdstuk in onze voortdurende inzet om de meest bijzondere, actuele en innovatieve internationale poëzie een prominente plaats in het Nederlandse cultuurlandschap te geven. Dit uiteraard voor een zo divers en groot mogelijk publiek. Zoals aangekondigd in meerjarenbeleidsplan 2021-2024 van Poetry International waren kruisbestuiving, diversiteit en samenwerkingen ook dit jaar het richtsnoer bij al onze activiteiten.

Met trots en dankbaarheid kijken wij terug op de 53^e editie van Poetry International Festival. Het openingsprogramma onder leiding van de gelauwerde regisseur Rajiv Bhagwanbali vormde de feestelijke aftrap van een festivaleditie waarin de verbeeldingskracht van poëzie centraal stond. Dat we die verbeeldingskracht op allerlei manieren lieten zien tijdens het festival, kondigen we aan met een hoopvol thema: *There is a poem for that!* Een thema dat de kracht en relevantie van poëzie onderstreept ook - *juist* - in tijden van klimaat-asiel- en andere crises.

Het festival – de eerste onder leiding van de nieuwe directeur - bracht gerenommeerde dichters als Claudia Rankine, Ada Limón en publiekslieveling Paul Tran, maar ook opkomende talenten en poëzieliefhebbers van over de hele wereld bij elkaar. Deze diversiteit zorgde voor een bruisend geheel van lezingen, workshops, optredens en interactieve sessies. We kijken met plezier terug op bijzondere samenwerkingen zoals die met het New Rotterdam Jazz Orchestra ter gelegenheid van de uitreiking van de C. Buddingh'-prijs. Het orkest voorzag de uitreiking – gehost door Wilfried de Jong - van muzikaal vuurwerk. Onder luid gejuich nam aan het eind van het programma Alara Adilow, de C. Buddingh'-prijs 2023 in ontvangst voor het beste poëziedebuut van 2022. We feliciteren haar hierbij nogmaals!

Het publieksonderzoek dat we jaarlijks laten uitvoeren laat zien dat onze bezoekers Poetry International Festival met een geweldig cijfer waardeert: een 8,2 gemiddeld. De bezoekers van de zondag waardeerden ons gemiddeld nog hoger, met een 8,6. Die (zon)dag was dan ook een bijzondere; dit jaar maakten we voor het eerst een gehele festival-dag met en voor een doof- en slechthorend publiek. De Amerikaanse dichter Justin Perez, een van de grootste namen in de wereld van *visual vernacular* trad op, evenals de Zweedse Amina & Jamila Ouahid - The Deaf Twins. In de foyer vond doorlopend het Gebarencafé plaats, waar zowel in gebarentaal als in gesproken taal een drankje kon worden besteld. We zijn blij het festival op deze manier nóg toegankelijker te kunnen maken en zetten hier ook komende jaren op in.

Tot slot is 2023 het jaar waarin Poetry International als eerste en enige Nederlandse partner officieel toetrad tot het Europese poëzieplatform Versopolis; het poëzieproject van de Europese Unie dat bijna 400 veelbelovende dichters uit Europa promoot. Vanuit het Versopolisnetwerk presenteerde Poetry International dit jaar de Griekse dichter Danae Sioziou en de Poolse dichter Radoslaw Jurczak aan een Nederlands publiek. Andersom zullen op voordracht van Poetry International jaarlijks twee Nederlandstalige dichters binnen het netwerk- en daarmee aan internationale podia - worden gepresenteerd. In 2023 droeg Poetry International dichters Babs Gons en Nisrine Mbarki voor. Op deze manier levert Poetry International een nog grotere bijdrage aan de zichtbaarheid en promotie van Nederlandstalige dichters in het buitenland. De activiteiten in 2023 legden de lat hoog voor komende jaren. Samen met het team kijken we met enthousiasme uit naar 2024.

Namens het bestuur van Poetry International,
Mireille Pondman,
Voorzitter

1. Korte terugblik op 2023

In dit verslag blikken wij met plezier terug op 2023. Na een algemene reflectie op het jaar en de verschillende programma's, belichten we de verschillende activiteiten en lichten we de communicatie- en publieksresultaten toe. Tot slot schenken we aandacht aan de organisatie, het bestuur, de presentaties en de financiën in het afgelopen jaar.

1.1 Korte reflectie op activiteiten en prestaties

Het jaar 2023 stond voor Poetry International in het teken van vernieuwing, met een nieuwe directeur en een deels vernieuwd team was onze blik optimistisch, energiek en op de toekomst gericht. We trapten het jaar feestelijk af met de viering van de Poëzieweek (26 januari - 1 februari 2023). Poetry International, initiatiefnemer van Gedichtendag, is blij dat de **Poëzieweek** - een tijd lang met succes gecoördineerd door de Poëzieclub - weer 'thuis' is en Poetry International de coördinatie van de week sinds dit jaar weer onder haar hoede heeft. Sinds de CPNB de promotie van poëzie heeft losgelaten neemt Poetry International graag de verantwoordelijkheid op zich om poëzie te promoten en het lezen van poëzie te stimuleren in heel Nederland. De landelijke Poëzieweek is daartoe een geweldig vehikel.

In maart werkte Poetry International samen met de Rotterdamse literatuur-organisatie Frontaal in het kader van de, eveneens landelijke, Boekenweek. Want ook die week vinden we stiekem een uitgelezen moment om het lezen van poëziebundels te promoten. Op 16 maart organiseerden we met Frontaal, en op uitnodiging van Das Mag, **Doe zelf normaal** in Mono, Rotterdam. Auteurs Maxim Februari, Anna Enquist en Lies Gallez waren te gast tijdens een avondvullend programma over autonomie en verandering vanuit het perspectief van filosofie en poëzie.

Op zaterdag 13 mei organiseerden Poetry International **Buddingh' in de tuin**, in samenwerking met Boekhandel van Gennep in Rotterdam. Host Soukaïna Bennani ging tijdens dit programma in gesprek met de vier genomineerden van de C. Buddingh'-prijs. Dichters Alara Adilow, Laura Broekhuysen, Babeth Fonchie Fotchind en Astrid Haerens lazen gedichten voor uit de genomineerde debuutbundels en werden geïnterviewd over hun debuut. Dichter Daan Doesborgh sprak voor zijn 'De Poëziepodcast' met Astrid Haerens, over haar bundel Oerhert.

Op zondag 14 mei ging festivaldichter **Ingmar Heytze** in Boekhandel Donner in gesprek met Marcel Möring. Na twaalf bundels en vele gelegenheidsgedichten die menigeen in het geheugen staan gegrift, stond Heytze in 2023 voor het eerst op Poetry International Festival. Hij spravertelde naar welke dichters en programma's hij het meest uitkeek en ging in op zijn meest recente bundel 'Met wat geluk'. Ook (toen nog aanstaand) Dichter des Vaderlands Babs Gons en schrijver Coen Verbraak waren te gast.

In juni barstte **Poetry International Festival** los. We richtten ons op een mix van grote namen en onbekend talent, een divers aanbod voor verschillende smaken én ruimte voor beginnende dichters op open podia. Het faciliteren van ontmoetingen van al deze verschillende dichters en poëziefhebbers stond centraal, en plezier: voorop.

We kijken dankbaar terug op de komst van 19 bijzondere dichters waaronder Claudia Rankine, Ada Limón en Paul Tran en we zijn blij dat we middels - vaak eerste - vertalingen naar het Engels en/of Nederlands - bijdragen aan een nog groter publiek voor deze belangrijke stemmen. Voor het eerst maakte Poetry International zich sterk voor het naar Nederland halen van een internationale spoken-word artiest. We richtten ons daarbij op een van de helden van de lokale en

landelijke spoken word scene in Nederland. In 2023 lukte het om Porsha Olayiwola naar Nederland te halen én om haar het podium te laten delen met Nederlandse spoken word artiesten. Dit deden we tijdens het programma dat we maakten met de Rotterdamse spoken word organisatie Spraakuhloos.

Door vereende krachten met - eveneens nieuwe - partners (waaronder Unwanted Words, ExtraExtra en Heilige Huisjes) konden we de aandacht voor poëzie nog verder verspreiden. Ook kijken we met veel plezier terug op onze eerste samenwerking met ambassadeurs; online influencers die onze liefde voor poëzie delen. Dit jaar waren dat Luis Bracamontes, Sam Onclin, Siela Ardjosemito-Jethoe, Fyn Paulina Bonita van Ast, Carina Fernandes en Naaz. Hierover later meer.

In paragraaf 3.4 gaan we verder in op het publieksbereik van Poetry International. We zijn blij dat in 2023 maar liefst 66% van onze bezoekers uit nieuw publiek bestaat ten opzichte van 43% in 2022. Poetry International bestaat al 53 jaar en we zijn dan ook verheugd dat zowel bestaand als nieuw publiek onze activiteiten bezoekt.

1.2 Reflectie op beleidsuitgangspunten: innovatie, inclusie en interconnectiviteit

1.2.1 Innovatie

Op meerdere manieren is de continue aandacht voor innovatie in 2023 geborgd geweest. Allereerst zorgde de aanwezigheid van een nieuwe directeur er op een vanzelfsprekende manier voor dat er opnieuw gekeken werd naar hoe processen of programma's efficiënter, goedkoper, kwalitatiever of bijvoorbeeld duurzamer konden. Dit leidde tot enkele wisselingen in het team (zie paragraaf 4), wijzigingen in het programma (zie paragraaf 2.1) en andere keuzes op het gebied van bijvoorbeeld duurzaamheid (zie paragraaf 5.5) en de drie i's die we hieronder toelichten.

Tegelijkertijd waken we er voor niet te vernieuwen om te vernieuwen; we behouden – en koesteren - alles van waarde dat in de afgelopen 53 jaar is opgebouwd. Dat we het rijke verleden gebruiken om de toekomst vorm te geven uitte zich onder andere in het openingsprogramma van de 53e festivaleditie. Dit programma, in samenwerking met regisseur Rajiv Bhagwanbali, betekende een terugkeer van de dichtersparade - waarin de bezoeker in één uur kennis kon maken met álle festivaldichters - maar dan in een modern jasje: in een compacter programma, in een theatrale setting en in combinatie met beeld (met behulp van artificial intelligence) en muziek.

1.2.2 Inclusie

Poetry International definieert inclusie als een status quo waarin iedereen zich gehoord, gezien en veilig voelt. Diversiteit en inclusie zijn voor ons een constant streven als het neerkomt op de vier p's: partners, publiek, programma en personeel. Bij die laatste P, van Personeel, ligt wat Poetry International betreft de sleutel. Het is tenslotte het personeel dat bepaalt met wie wordt samengewerkt en hoe het programma tot stand komt.

We zijn blij dat we in 2023 een team hebben kunnen samenstellen waar verschillende stemmen meer ruimte kregen dan voorheen. We geloven erin dat een divers team leidt tot een diverser programma, een diversere keur aan partners en uiteindelijk in een diverser publiek.

Op het podium uit zich onze nieuwe, meer inclusieve werkwijze, in een diverser team, een line-up met een grotere zichtbaarheid van gemarginaliseerde groepen, en in nieuwe samenwerkingen met bijvoorbeeld dove en slechthorende (gebarentalige) performers. Met organisatie KITCHEN' Light

gaven we op de zondag van het festival vorm aan ons gezamenlijke doel om met jonge dove cultuurmakers en gebarentaalkunstenaars de zichtbaarheid van cultuuruitingen in Nederlandse Gebarentaal (NGT) te bevorderen.

Poetry International houdt daarnaast stelselmatig haar eigen artistieke en inhoudelijke keuzes tegen het licht. Dit doen we onder andere met behulp van de klankbordgroep die we in 2023 in het leven riepen met daarin een wisselende groep van rond de 7 denkers, dromers en dwarsdenkers die niet alleen meedenken over Poetry International als organisatie, maar ook helpen onszelf scherp te houden op onze identiteit en onze impliciete vooroordelen. In 2023 waren onze gesprekspartners: Dean Bowen, Radna Fabias, Siuli Ko, Silvana Sodde, Bianca Boer, Danielle Zawadi, en Tyler Koudijzer.

Dit jaar zagen we mede door bovenstaande inspanningen een grotere variëteit aan mensen op zowel de Bühne als in het publiek. Met name de zondag van het festival - dat we volledig met en voor een doof en slechthorend publiek hebben samengesteld - gaf ruimte aan nieuw (veelal doof of slechthorend) publiek: maar liefst 71% bezocht het festival voor het eerst.

1.2.3 Interconnectiviteit

Poetry International vindt het belangrijk dat een samenwerking wederkerig is, dus zowel voor ons als voor de partner bevorderlijk, dat het ons beiden sterkt in onze missie en dat het de letterensector, of dat nu nationaal, landelijk, of internationaal is, dient.

In 2023 was Poetry International er op gericht samenwerkingen te verdiepen en versterken. We vonden en vinden het van belang dat de banden, na de directiewisselingen de afgelopen jaren en de gevolgen van de pandemie, opnieuw werden aangehaald. De relaties met organisaties in de stad zijn weer warm. Zo maakt Poetry International intussen deel uit van de Rotterdamse **Woordalliantie**; een verzameling Rotterdamse literatuurorganisaties - van binnen en buiten het Cultuurplan en de BIS - met onder andere The Writer's Guide (to the Galaxy), Frontaal, Woorden worden Zinnen, Spraakuhloos, Alfabetsoep en Unwanted Words.

Een samenwerking die in 2023 maar liefst 35 jaar bestaat is die met Stadsbeheer (voorheen **Roteb**): alle Rotterdamse vuilniswagens die de stad helpen schoon te houden zijn nog altijd voorzien van een door Poetry uitgekozen dichtregel. De meest recente toevoeging vond plaats in 2022 met een gedicht van Ilja Kaminsky en we zijn nu druk doende met het mogelijk maken van een nieuwe dichtregel – van wie houden we nog even geheim - voor 2024. In het kader van dit jubileum organiseerde Poetry International in samenwerking met Gemeente Rotterdam een schrijfwedstrijd voor middelbare scholieren: uit ruim 100 inzendingen is inmiddels een winnende dichtregel gekozen. De jonge schrijver van deze regel zal op Gedichtendag, 25 januari 2024, worden verrast met zijn/haar/hun dichtregel op een vuilniswagen!

Sinds Poetry International plaatsvindt 'op Zuid', in **LantarenVenster** is **Verhalenhuis Belvédère** intussen een vertrouwde partner met wie we ook in 2024 met plezier gaan samenwerken. Op landelijk niveau is Poetry dit jaar actief geweest binnen **VLAM21**, als organisatie die het belangrijk vindt dat er gemeenschappelijke afspraken worden gemaakt over de letterensector. Daarnaast hebben we zoals ook in andere jaren deelgenomen aan de **Poëzietafel**. Samen met het **Nederlands Letterenfonds** organiseerden we de uitreiking van de James Brockway Prijs tijdens de 53e editie van Poetry International.

Het contact met festivals uit het buitenland is nieuw leven ingeblazen. Toevalligerwijs zijn bij meerdere poëziefestivals in het buitenland nieuwe directeuren aangesteld; een mooie kans voor een

herijking van het contact nu ook bij Poetry International een nieuwe directeur is aangetreden. Intussen zijn de contacten warm met o.a. **Poetry on the Road** (Duitsland), **Stanza** (Schotland) en **PassaPorta** (België). Nieuwe banden zijn gelegd met partners in Amerika (o.a. **New Poetry Jam** en **Get Lit**). In mei 2023 trad Poetry officieel en als enige Nederlandse partner toe tot het internationale poëzieternetwerk **Versopolis** dat zich ten doel stelt talentvolle Europese dichters te promoten in het buitenland. Deelname aan Versopolis is in lijn met de ambities van Poetry International om de bekendheid van Nederlandstalige dichters in het buitenland te bevorderen. Ook breidt deelname aan Versopolis ons netwerk uit met ruim 30 collega-poëziefestivals in Europa.

We zijn blij dat we met en via onze partners kunnen uitdragen dat Poetry International anno 2023 poëzie breed opvat, iedereen welkom heet en dicht op de huid van de tijd zit.

2.1 Poetry International Festival 2023: de 53^e editie

Festival en thema

Het was een festivaleditie in een nieuw jasje: de eerste waarbij het team werd aangestuurd door de in september aangetreden directeur Diana Chin-A-Fat, de eerste met een gedeeltelijk vernieuwd programmeringsteam en een editie die een nieuwe manier van programmeren markeerde. Bepaalde elementen van het festival bleven staan als een huis, zoals de dichterslezing van iedere dichter en het diverse aanbod aan workshops. Andere elementen werden nieuw leven ingeblazen, zoals de vertaalslam, het kinderprogramma en de dichtersparade waarin alle dichters van het festival een rol spelen en worden voorgesteld aan het publiek.

De innovatie tijdens dit festival bevond zich voornamelijk in de nieuwe manier van kijken naar programma's maken en naar het uitnodigen van publiek. Waar de deuren van het festival al op een kiertje stonden, hebben we deze dit jaar wagenwijd opengezet en expliciet de boodschap uitgedragen dat het nieuwe Poetry International toegankelijker is dan ooit met behoud van de kwaliteit waar Poetry zo bekend om staat. Dat hebben we gedaan door een nog diverser aanbod aan poëtische stijlen en thema's te laten zien, nog meer ruimte te bieden aan nieuw en Rotterdams talent, door met een recordaantal samenwerkingspartners mooie coproducties te maken waarmee we nieuw publiek aanspraken en door het hele jaar met Rotterdamse en nationale partners (opnieuw) kennis te maken en het gesprek aan te gaan.

Ook met het festivalthema van dit jaar hebben we gekozen voor een uitnodigende titel en een duidelijke boodschap: *There's a poem for that!* Na meerdere festivaledities waarin we vooral de waarnemende kracht van poëzie bekeken, wilden we dit jaar de verbeeldingskracht ruim baan geven en vieren. We gaven aan het publiek mee dat hoewel dichters geen antwoorden hoeven te formuleren op de grote vraagstukken van deze tijd, ze er zeker van kunnen zijn dat dichters over al die vraagstukken al een gedicht geschreven hebben. En in die gedichten vindt men soms inzicht, soms troost, soms pijnlijke herkenning en soms vreugde. We lieten kortom zien wat poëzie teweeg kan brengen en de enthousiaste reacties van ons publiek hierop waren hartverwarmend. In de paragrafen hieronder lichten we bijzondere momenten, programma's en samenwerkingen uit.

Festivallocaties

Voor de derde keer op rij was Poetry welkom in **LantarenVenster** en **Verhalenhuis Belvédère**. Van 9 tot en met 11 juni hebben we ons **festivalhuis** ingericht in de foyer en 3 zalen in LantarenVenster: zaal 1, zaal 5 en zaal 6. Op deze **vier podia** vond het leeuwendeel van onze festivalprogramma's plaats. Wat we belangrijk vonden, was dat de programmering in de foyer ook dit jaar weer gratis

werd aangeboden én dat deze programma's voelden als een wezenlijk onderdeel van ons festival. Dit jaar werkten we met **silent disco-koptelefoons**, waardoor de programma's in de foyer aandachtig konden worden gevolgd door bezoekers.

In **Verhalenhuis Belvédère** konden team en artiesten terecht voor lekkere en gezonde maaltijden gedurende het festival en vond ook ons **workshopprogramma** plaats. Op zondag organiseerde Belvédère ter ere van Poetry International hun jaarlijkse programma '**Al Rewaq**', een viering van poëzie, muziek en literatuur, waar ook een dichter van Poetry International Festival werd uitgenodigd om aan deel te nemen. Tijdens het festival opende ook de tentoonstelling '**Ik wens je een thuis**' over de Rotterdamse dichter Jana Beranová. Deze tentoonstelling was tijdens het festival doorlopend te zien. In het Verhalenhuis vonden inspirerende poëzieworkshops plaats, waarover meer te lezen is bij de programma-highlights. Daar valt ook meer te lezen over het mooie programma '**Dichter in de Volkskeuken**', een samenwerking tussen Poetry en het Verhalenhuis.

Samenvatting festivaldagen

Op **vrijdag 9 juni** begon het festival traditiegetrouw met een prachtig ochtendprogramma voor en met scholieren: **Spraakzaam Rotterdam** waarover meer te lezen is onder het kopje 'Educatie'. Zo werd het festival afgetrapt in de grote zaal en bereidden we ons voor op het grote **openingsprogramma** voor publiek. In een volle zaal ging het licht uit en kon het publiek genieten van het eerste optreden van alle op dat moment aanwezige festivaldichters, van de Verenigde Staten tot Singapore, van Denemarken tot Griekenland.

De rest van de avond organiseerden we verschillende programma's waarin de boodschap *there's a poem for that* op allerlei manieren duidelijk werd, zoals ook gedurende de rest van het weekend. Zo werd er gesproken over **artificial intelligence** en **filosofie**, trad er een **dichter in het donker** op om de andere zintuigen van het publiek te prikkelen, gaf muzikant **Ronald Snijders** twee zinderende concerten op het podium in de foyer en sloot de Amerikaanse spoken word performer **Porsha Olayiwola** de avond af met een krachtig **laatste gedicht van de dag** dat iedereen even sprakeloos achterliet.

Op **zaterdag 10 juni** begon de dag vroeg en eindigde deze pas laat tijdens de **afterparty**. We traptten af met verschillende **lezingen** en een ontroerend gesprek over **poëzie als protestvorm**. In zaal 6 ontvingen de **Poëziedokters** hun patiënten voor een poëtisch medicijn en in de foyer betraden nerveuze studenten van de **Willem de Kooning-academie** voor het eerst een podium. Er waren panelgesprekken over **poëzie en science fiction** en Oekraïense schrijvers vertelden aan Franka Hummels hoe hun schrijverschap wordt beïnvloed door het **leven in oorlogstijd**. Op zaterdagavond was er bijzondere aandacht voor **spoken word** tijdens een coproductie met Spraakuhloos waarin Nederlandse en internationale spoken word elkaar ontmoetten. Er waren **diepte-interviews** met de weergalozes **Claudia Rankine** en de Amerikaanse Dichter des Vaderlands **Ada Limón**, en aan het eind van de avond betoverde muzikant **Naaz** het publiek met een slotconcert. De dag werd afgesloten met het hypnotiserende **laatste gedicht** van festivaldichter **Laura Vazquez** (F).

De derde en laatste dag van het festival was heel memorabel. We begonnen de ochtend met een geweldig **kinderprogramma** dat we organiseerden in samenwerking met Stichting Kleine Lettertjes. Na de middag organiseerden we een grootschalig programma met bijzondere **dove dichters en artiesten** uit Nederland en het buitenland en ontmoetten doof en horend publiek elkaar in het **gebarencafé** in de foyer. Ook waren er prachtige lezingen van dichters uit binnen- en buitenland en mochten we luisteren naar **Imca Marina**, die al sinds de jaren 70 dichtbundels publiceert en door **Erik Jan Harmens** uitgebreid geïnterviewd werd over haar talent voor het leven. We brachten een ode aan de in 2022 overleden dichter **Remco Campert** en reikten voor de 36e keer de **C. Buddingh'**-

prijs voor het beste poëziedebuut uit én de **James Brockway Prijs** in samenwerking met het Nederlands Letterenfonds. De dag werd afgesloten met een prachtig **laatste gedicht** in gebarentaal door **Giselle Meyer**.

Deelnemende dichters en artiesten

We zijn blij met de enthousiaste reacties uit het publiek over de mooie line-up aan dichters die we dit jaar mochten verwelkomen op het festival. Een van de dichters die we graag hadden ontmoet, kon helaas niet aanwezig zijn. Dat was de Britse dichter Rachel Long, die door een COVID-infectie niet naar Nederland kon reizen gedurende het festivalweekend. Zij verzorgde een online lezing tijdens het festival.

We waren blij om te zien hoe goed de dichters ontvangen werden door het publiek in Rotterdam en noemen hieronder alle aanwezige dichters en andere artiesten die hebben opgetreden tijdens het festival.

Buitenlandse festivaldichters

John Agard (VK)
Signe Gjessing (Denemarken)
Radosław Jurczak (Polen)
Theophilus Kwek (Singapore)
Ruth Lasters (België)
Jan Lauwereyns (België, woont in Japan)
Ada Limón (VS)
Porsha Olayiwola (VS)
Marco Pelliccioli (Italië)
Justin Perez (VS)
Claudia Rankine (VS)
Farhad Showghi (Duitsland)
Danae Sioziou (Griekenland)
Paul Tran (VS)
Laura Vazquez (Frankrijk)

Nederlandse festivaldichters

Simone Atangana Bekono
Ingmar Heytze
Ester Naomi Perquin

Genomineerden C. Buddingh'-prijs

Alara Adilow (winnaar)
Laura Broekhuysen
Babeth Fonchie Fotchind
Astrid Haerens

Andere dichters, artiesten en presentatoren die deelnamen aan het festival

Jasmine Perez, Jermaine Berkhoudt, Rachel Rumai, Tsead Bruinja, Francis Broekhuijsen, Rob Niemantsverdriet, Anne Vegter, Anne van den Dool, Ronald Snijders en band, Eva Meijer, Roan Kasanmonadi, Liselore Suur, Lina Al-Hassany, Djerrin, Lola van Scharrenburg, Nikki Dekker, Mike Willeijns, Lianne Snelders, Soukaïna Bennani, Ferdy Karto en Roberta Petzoldt, Sholeh Rezazadeh, Ishmail Kamara, Somaia Ramish, Nancy Jouwe, Lui Montes, George van Hal, Babs Gons, Benzokarim, Geoffrey van de Ven, Tomáš de Paauw, Franka Hummels, Victoria Belim, Mykola Riabchuk, Natalka

Bilotserkivets, Shantie Singh, Lucy Beech, Lin An Phoa, Lisa Weeda, Isabel Reker, Louise Collignon, Nicky Hessel, Naaz, Beau Zwart & Sykes, New Rotterdam Jazz Orchestra, Edward van de Vendel, Sara de Monchy, Jörgen UNOM, Jinai Looi en Fenmei Hu, Daan Doesborgh, Bart Koolen, Rico Cokart, Giselle Meyer, Boaz Blume, Amina en Jamila Ouahid, Tobias de Ronde, Iduna Paalman, Erik Jan Harmens, Sandra Rottenberg en Wilfried de Jong.

Samenwerkingspartners

Met deze partners hebben we mooie programma's gemaakt, workshops georganiseerd of uitgebreide adviesgesprekken gevoerd over de invulling en toegankelijkheid van ons festival.

Spraakuhloos, Willem de Kooning-academie, Verhalenhuis Belvédère, Poëzietijdschrift Awater, Bosch & de Jong, Auris College, Mooie Woorden Utrecht, Kitchen's Light, Theater met Tolk, ArtEZ University of the Arts, Poetry Circle 010, Baamdaad – House of Poetry in Exile, Guiding Voices, De Boekencurator, Studio Kleine Lettertjes, New Rotterdam Jazz Orchestra, De Poëziepodcast, Studio Liminaal, The Writer's Guide to the Galaxy, Grafische Werkplaats Amsterdam, Speak-see, Unwanted Words, SWeDoRo, De Grote Poëzieprijs, Heilige Huisjes, Extra Extra, Kunstinstituut Melly

Vertalingen, vertalers en vertaalprogramma's

Poëzievertalingen blijven voor Poetry International een onmisbaar onderdeel van het festival. Een van de kernelementen van het festival is en blijft het beschikbaar maken van een selectie uit het werk van de festivaldichters in het Nederlands en in het Engels. Een ander onderdeel is het zichtbaar maken van vertalers zelf. Daarom hebben we ook dit jaar meerdere programma's georganiseerd waarin vertalers een hoofdrol speelden, zoals in het programma Poetry & science fiction, waarin vertalers Zweeds-Nederlands Anke Van den Brecht en Anna Rottier vertelden over het vertalen van het science fiction-epos *Aniara*. Om ook de luchtigheid van het vertalen aan te tonen, hebben we een klassieker van het festival teruggebracht: de vertaalslam. Tijdens de slam gingen Hilde Keteleer en Peter Huijzer de strijd aan met hun vertalingen van Duitse poëzie. Op zondag werd de James Brockway Prijs uitgereikt aan vertaler Nederlands-Duits Alfred Schreiber in een uitgebreid programma over vertaling, waarin ook Jeske van der Velden werd geïnterviewd over haar vertalingen van de Amerikaanse *poet laureate* Ada Limón.

Hieronder is een lijst te vinden van de vertalers die hebben meegewerkt aan Poetry International Festival 2023, met achter hun naam de dichter die ze vertaald hebben en uit welke taal. Ook dit jaar zijn we met verscheidene nieuwe vertalers in zee gegaan, om poëzievertaling onder jonge literair vertalers te stimuleren en onze vertalerspoule uit te blijven breiden.

In het Nederlands

Babeth Fonchie Fotchind (Paul Tran, Engels)

Eva Wissenburg (Laura Vazquez, Frans)

Annelies van Hees (Signe Gjessing, Deens)

Eveline Mineur (Danae Sioziou, Grieks)

Sholeh Rezazadeh (Mahnaz Yousefi, Perzisch)

Fannah Palmer (Theophilus Kwek, Engels)

Kris Van Heuckelom (Radosław Jurczak, Pools)

Anne Oosthuizen (Rachel Long, Engels)

Jeske van der Velden (Ada Limón, Engels)

Janneke van der Meulen (Claudia Rankine, Engels)

Annelie David (Farhad Showghi, Duits)

Parel Joy Wilmering (Porsha Olayiwola, Engels)
Lien Bruyninckx (Marco Pelliccioli, Italiaans)

In het Engels

Serafina Vick (Laura Vazquez, Frans)
Denise Newman (Signe Gjessing, Deens)
Panagiotis Gavriiloglou (Danae Sioziou, Grieks)
Alireza Taheri Araghi (Mahnaz Yousefi, Perzisch)
Roderick Mengham (Radosław Jurczak, Pools)
Robert Dorsman (Ingmar Heytze, Nederlands)
Rosalind Buck (Ruth Lasters, Nederlands)
Annie Rutherford (Farhad Showghi, Duits)
Egan Garr (Simone Atangana Bekono, Nederlands)
David Colmer (Ester Naomi Perquin, Nederlands)
Donald Gardner (Jan Lauwereyns, Nederlands)

Highlights van het festival

In deze paragraaf lichten we enkele festivalprogramma's iets uitgebreider toe, om een indruk te geven van de inhoudelijke invulling van het festival.

- Opening: There's a poem for that

We hebben de zogeheten dichtersparade van weleer teruggebracht naar Poetry: het publiek gaf tijdens vorige edities duidelijk aan het openingsprogramma te missen en ook wij vinden de formule nog steeds prachtig: alle dichters laten kort van zich horen, waardoor het publiek een voorproefje krijgt van de stemmen die ze de rest van het weekend in verschillende programma's zullen horen. We hebben de handen ineengeslagen met de Rotterdamse regisseur Rajiv Bhagwanbali, die ook producties maakte voor o.a. het O Festival en Koningsdag 2023. Samen met Rajiv hebben we het concept uitgewerkt van het 'Poetry Museum': met een lichtgevende constructie werd op het podium een museumzaal nagebootst en per dichter werd een AI-gegenereerd kunstwerk gemaakt, geïnspireerd op het gedicht dat ze lazen tijdens het openingsprogramma. De dichters werden ingedeeld in thematische categorieën, die muzikaal werden ingeleid door de klassieke pianist Aron Tringali. Deze thema's waren voor het publiek niet expliciet, maar zo werd er een inhoudelijke lijn voelbaar waardoor de gedichten elkaar logisch opvolgden, ook al verschilden ze van inhoud en stijl.

- Poets & Philosophers

Dit jaar bracht de eerste editie van een nieuwe programmareeks, geïnspireerd op de rubriek Dichters en Denkers van De Groene Amsterdammer, waarin dichters en filosofen elkaar ontmoeten en het gesprek aangaan over de relatie tussen poëzie en filosofie, vanuit verschillende hoeken. Dit jaar gingen twee dichters in gesprek die beiden filosoof zijn: Signe Gjessing en Eva Meijer. Zij bespraken hoe poëzie zich leent voor het vormgeven van filosofische gedachten. Volgend jaar zullen de Dichter en Denker des Vaderlands, Babs Gons en Marjan Slob, met elkaar in gesprek gaan tijdens het festival.

- Zachte Machines: Poëzie & AI

Een mooi aspect van de poëzie is de grote hoeveelheid interessante subgenres die er ontstaan in deze tijd waarin poëzie alle vormen aan kan nemen. Tijdens dit programma zoomden we in op de ontwikkeling van AI-poëzie. Dichter en *machine deep learning engineer* Radosław Jurczak en onderzoeker Lola van Scharrenburg gingen in gesprek met Nikki Dekker over de mogelijkheden van samenwerken met een machine in een prettig, open gesprek.

- *An American Conversation: Claudia Rankine*

We waren bijzonder verheugd om de Amerikaanse auteur Claudia Rankine te verwelkomen op ons festival. Deze bijzondere, kritische schrijver heeft een indrukwekkend oeuvre opgebouwd in de afgelopen jaren, waaruit nu voor het eerst een boek in het Nederlands vertaald is: *Citizen*. Rankine is een indrukwekkende spreker en werd tijdens het festival uitgebreid geïnterviewd over racisme, wit ongemak en haar schrijverschap door Nancy Jouwe. Dit programma, dat werd afgesloten door een voordracht van Rankine, werd door veel bezoekers genoemd als een bijzondere ervaring.

- *Unwanted Words: open mic*

Onze eerste samenwerking met Unwanted Words leverde een bijzonder open podium op. Unwanted Words is een Rotterdams platform, expliciet voor jonge schrijvers behorend tot de LGBTQIA+-gemeenschap. Ze creëren een veilige omgeving waarin mensen hun verhaal kunnen delen, en brachten deze warme en uitnodigende sfeer mee naar ons festival, waar verschillende jonge dichters hun poëzie voordroegen.

- *Extra Extra: Literaire Kroegentocht*

Dit jaar markeerde de eerste samenwerking tussen Poetry International en Rotterdams platform Extra Extra, bekend van hun interdisciplinaire tijdschrift, radiozender en programma's in verschillende culturele hotspots in Rotterdam. De stad telt prachtige buurtcafés die een belangrijke sociale functie dienen voor inwoners, cafés die dreigen te verdwijnen door de toenemende invloed van gentrificatie. We hebben jonge Nederlandse makers gevraagd om een gedicht of spoken word-piece te schrijven over deze cafés; hun bijzondere namen, hun ontstaansgeschiedenis, de sfeer die er heerst. Tijdens een wandeling ging het publiek samen met de schrijvers langs deze kroegen en werden de geschreven teksten ten gehore gebracht.

- *Poetry x Spraakuhloos: spoken word showcase*

Onze samenwerking met Spraakuhloos, die inmiddels al verschillende mooie programma's heeft opgeleverd op o.a. het Schouwburgplein en het dak van het Fotomuseum, hebben we dit jaar in een nieuw jasje gestoken. We nodigden Spraakuhloos uit om Nederlands spoken word-talent te koppelen aan de Amerikaanse spoken word-legende Porsha Olayiwola, die te gast was tijdens het festival. Tijdens een unieke showcase ontmoetten Porsha en de Nederlandse talenten Babs Gons, Benzokarim en Geoffrey van de Ven elkaar op het podium, verbonden door de kracht van het gesproken woord.

- *Mooie Woorden: Only poems can save us now*

In Utrecht is Mooie Woorden een literair begrip: de kritische en originele millennialprogramma's van Lisa Weeda, Nicky Hessel en Isabel Reker tonen dat de organisatie niet bang is voor de rafelrandjes van de literatuur. Actuele thema's worden recht in de ogen aangekeken en op een luchtige manier gepresenteerd tijdens hun programma's. Voor deze editie van het festival nodigden we Mooie Woorden uit om een Poetry International-special te maken. Met dichters Paul Tran, Radosław Jurczak en Rachel Long maakten ze een bijzondere special waarin ze de vraag stelden: kunnen gedichten de wereld redden?

- *Dichter in de Volkskeuken: Theophilus Kwek*

In deze coproductie van Poetry en Verhalenhuis Belvédère stuurden we voor de derde keer een dichter de keuken in. In de kookstudio van het Verhalenhuis werd de Singaporese dichter Theophilus Kwek gekoppeld aan twee Nederlandse koks, Jinai Looi en Fenmei Hu. Zij doken met Kwek in zijn verleden en maakten met hem de gerechten uit zijn kindertijd klaar, afgewisseld met gesprekken en

voordrachten. Dit programma, dat via Facebook live werd uitgezonden, leverde een bijzondere en intieme sfeer op en bood thuisblijvers die niet naar het festival konden komen een kans om online een van de programma's mee te kijken.

- *Uitreiking James Brockway Prize*

De tweejaarlijkse James Brockway Prize voor de beste poëzievertaling uit het Nederlands mochten we dit jaar opnieuw tijdens het festival uitreiken. Dit deden we tijdens een feestelijk programma op zondagmiddag 11 juni. Moderator Sandra Rottenberg leidde dit programma, waarin verschillende aspecten van poëzievertaling werden verkend én natuurlijk de prijs werd uitgereikt. Helaas was de winnende vertaler, Alfred Schreiber, door gezondheidsredenen niet in staat om de prijs in ontvangst te nemen. Zijn uitgever Margitt Leibert mocht die eer vervullen. Omdat de laatste live uitreiking van de prijs voor de pandemie had plaatsgevonden, was Victor Schiferli namens het Nederlands Letterenfonds aanwezig om het belang en de geschiedenis van de prijs toe te lichten. Ook de vertaler van de Amerikaanse Dichter des Vaderlands Ada Limón, Jeske van der Velden, was aanwezig om het publiek meer te vertellen over poëzievertaling.

- *Talent voor leven: Erik Jan Harmens in gesprek met Imca Marina*

Ongeveer een miljoen Nederlanders schrijven zelf gedichten, dus het is niet gek dat ook BN'ers af en toe de pen in de hand nemen en een dichtbundel schrijven. Erik Jan Harmens leest graag de poëzie van bekende Nederlanders, omdat daar soms bijzondere vondsten en mooie beeldtaal te halen valt. We nodigden Erik Jan uit om in gesprek te gaan met een van de dichters die hem fascineert; Imca Marina, die voor velen eerder bekend zal zijn als volkszanger dan als dichter. Tijdens een warm en open gesprek vertelde Imca Marina over de wijsheden die ze in dit leven geleerd heeft, haar favoriete schrijvers en haar eigen werk. Ook volgend jaar zal Erik Jan weer een dichtende BN'er interviewen tijdens het festival.

- *Poëzie in gebarentaal: There's a sign for that!*

Een onderdeel van het festival waar we bijzonder trots op zijn, is het zich steeds uitbreidende aanbod aan poëzie in gebarentaal. We hebben dit jaar een ambitie waargemaakt, namelijk het organiseren van een dagvullend programma dat de diversiteit in gebarentaalpoëzie aantoonde. Op zondag 11 juni organiseerden we 7 programma's met en door dove dichters. Ter voorbereiding hierop volgde het team van Poetry International lessen in gebarentaal en hebben we intensief samengewerkt met dove adviseurs en programmamakers. Zo hadden we gedurende het jaar bijzonder veel aan het advies van Theater met Tolk en van de Stichting Welzijn Doven Rotterdam (SWeDoRo). Dit jaar sloot ook Sam Onclin zich aan bij ons programmateam. Sam adviseert organisaties over inclusiviteit op het gebied van dove bezoekers en artiesten, en dicht zelf in gebarentaal. Ze heeft zich, samen met de andere programmeurs, ontfemd over het programmeren van bijzondere dichters uit binnen- en buitenland en het coördineren van de gebarentolken die aanwezig waren om dit programmaonderdeel in goede banen te leiden. Zo nodigden we Justin Perez (VS) uit, een van de bekendste dove dichters ter wereld. Hij ontroerde met zijn optredens in *visual vernacular* (vv) het publiek zowel tijdens zijn korte performance bij het openingsprogramma als tijdens een uitgebreide showcase op zondag. Op zondagochtend gaf hij ook een exclusieve workshop, waarbij hij dove performers en aspirant-performers uit Nederland inwijdde in de kunst van vv. Ook de Zweedse zussen Amina en Jamila Ouahid ('The Deaf Twins'), onderdeel van de wereldtop van vv, traden op tijdens deze dag. Uit Nederland zagen we de dichters Boaz Blume, Brendan Lodder en Giselle Meyer. Naast de optredens waren er ook gespreksprogramma's, zoals een paneldiscussie over het vertalen van poëzie in gebarentaal en de quiz 'What's the sign for that?' over gebarentaal, waarin horend publiek werd uitgedaagd om

gebaren te raden en waarin stigma's over dove mensen op ludieke wijze aan de kaak werden gesteld.

36e C. Buddingh'-prijs

Ook dit jaar verzorgde Poetry International de totstandkoming en uitreiking van de C. Buddingh'-prijs voor beste poëziedebuut. De jury bestond dit jaar uit Sasja Janssen (voorzitter), Janita Monna en Seckou Ouologuem. Ieder jaar genereren we zoveel mogelijk aandacht voor de genomineerde debutanten. Dit jaar hebben we dat gedaan door het organiseren van een programma in Boekhandel v/h Van Gennep waarin de genomineerden werden voorgesteld aan het Rotterdamse publiek in de maand voor het festival, door interviews op Radio 4 tijdens het programma Podium waarin de genomineerden werden ondervraagd, en door organiseren van vier online leesclubs, begeleid door dichter Ingmar Heytze, die ook dit jaar weer succesvol bleken te zijn.

Tijdens het festival hebben we groots uitgepakt voor de uitreiking door de handen ineem te slaan met het New Rotterdam Jazz Orchestra, voor wie dit programma de aftrap vormde van hun jubileumtournee door de stad. Samen met de genomineerden bereidden zij speciaal gecomponeerde stukken voor en ze verzorgden ook de feestelijke muzikale omlijsting van het programma op zondagmiddag.

Workshopprogramma

Ons publiek is en blijft zeer enthousiast over de mogelijkheid om tijdens het festival workshops te volgen over het zelf leren schrijven, optreden of vertalen. Tijdens deze editie van Poetry International vonden er 3 schrijfworkshops plaats, 1 per festivaldag, georganiseerd door The Writer's Guide to the Galaxy. Deze workshops werden gegeven door schrijvers Rachel Rumai, Babeth Fonchie Fotchind en Iduna Paalman en gingen onder andere over het combineren van het schrijversbestaan met een baan in loondienst en over hoe je gedichten kunt schrijven over verschillende vormen van liefde, niet alleen de romantische liefde. Naast deze schrijfworkshops organiseerden we 3 vertaalworkshops, door vertalers uit het Duits en Perzisch en in het Engels. Tijdens deze workshops gingen deelnemers aan de slag met hun eigen poëzievertalingen onder begeleiding van een ervaren vertaler die ze de fijne kneepjes van het vak kon leren.

Filmprogramma

Omdat ons festival plaatsvindt in een bioscoop in Rotterdam, lieten we ook dit jaar de kans niet voorbijgaan om ook zelf mooie films te vertonen. We vroegen filmprogrammeur Gerlinda Heywegen om een programma samen te stellen van films en documentaires met een poëtische inborst. Om deze programma's steviger neer te zetten, lieten we bij iedere film een inleiding of Q&A door kenners of de regisseur van de film verzorgen. Tijdens het festival ging ook een nieuwe documentaire over voormalig stadsdichter van Rotterdam, Anne Vegter, in première: *Of het tijd kost om Anne Vegter te zijn*.

Tijdens het festival organiseerden we een programma waarin poëzie en film elkaar vonden in een pijnlijke, maar ook bijzondere context: het programma Oekraïense poëzie - schrijven in oorlogstijd. Tijdens dat programma lieten we vijf korte poëziefilms zien van jonge Oekraïense makers die de oorlog in hun land in scherpe, ontroerende woorden en beelden vatten. Tijdens dit programma ging moderator Franka Hummels in gesprek over de realiteit van schrijven in oorlogstijd met Oekraïense schrijvers die naar West-Europa gevlucht zijn: Victoria Belim, Mykola Riabchuk en Natalka Bilotserkivets.

Poet in residence

De afgelopen jaren verzorgt Poetry International met steun van het Ludo Pieters Gastschrijverfonds

een residentie van ongeveer zes weken, waarvoor we een dichter uitnodigen die in eigen land niet in veiligheid kan schrijven of dat in het verleden niet heeft gekund. De pijnlijke realiteit is dat we dit jaar een dichter hebben uitgenodigd aan wie door haar thuisland Iran geen uitreisvergunning werd verleend om naar Nederland te komen. Het bezoek van deze bijzondere jonge dichter, wiens naam we uit veiligheidsoverwegingen niet bekend mogen maken, was tot in de puntjes voorbereid, maar vlak voor het festival ontvingen we het nieuws dat haar visumaanvraag niet werd goedgekeurd. Een selectie uit haar krachtige gedichten was al door Poetry vertaald in het Nederlands en in het Engels en zouden we, wanneer we haar naam openbaar mogen maken, graag in een uitgave verenigen. De dichter in kwestie heeft bezwaar aangekend tegen het besluit en momenteel wachten we op nieuws of we haar wellicht later toch in Rotterdam mogen verwelkomen.

2.2 Versopolis

Dit jaar is Poetry International officieel toegetreden tot de gelederen van Versopolis: een internationaal netwerk van poëzieorganisaties en festivals door heel Europa. Versopolis werd opgericht in 2014 en heeft sinds het ontstaan van het netwerk steeds meer partners en zichtbaarheid vergaard. Het project, dat wordt gefinancierd door de Europese Unie, heeft als doel de mogelijkheden van *emerging* Europese dichters te verruimen. De samenwerking van verschillende Europese partners binnen de poëziesector in bijna alle Europese landen is daarbij heel belangrijk. Poetry International is dit jaar als eerste Nederlandse partner toegetreden tot het netwerk en schaaft zich achter de doelstellingen van Versopolis: toenemende zichtbaarheid en kansverrijking van talentvolle Europese, en daarmee natuurlijk ook Nederlandse, dichters. Versopolis biedt de deelnemende dichters (inmiddels meer dan 400) ook financiële en organisatorische steun. Naast het voorzien van optredens in het buitenland voor de dichters die deel uitmaken van het netwerk, verzorgt Versopolis ook publicaties, zowel op papier als online.

Als lid van Versopolis nodigt Poetry International jaarlijks twee dichters uit de database uit in Rotterdam om deel uit te maken van onze festival line-up. Zo krijgt Nederlands publiek de kans om kennis te maken met deze veelbelovende, vaak jonge, dichters die meestal afkomstig zijn uit kleine taalgebieden. We laten een gedeelte van hun werk in het Nederlands vertalen, wat hun publicatiekansen in Nederland vergroot. Naast de twee dichters die we uitnodigen, mogen we ook jaarlijks twee Nederlandse dichters nomineren voor de database. Zo kunnen we bijdragen aan de zichtbaarheid van Nederlandse dichters in het buitenland. Dit jaar nomineerden wij Babs Gons, vlak voordat bekend werd gemaakt dat zij de rol van Dichter des Vaderlands op zich zou nemen, en Nisrine Mbarki. Een selectie van hun werk werd vertaald voor de database en is makkelijk vindbaar voor publiek en buitenlandse programmeurs.

De twee dichters die wij dit jaar voor het festival uitnodigden, waren de Griekse dichter Danae Sioziou en de Poolse dichter Radosław Jurczak. Van beide dichters viel het werk bij het publiek bijzonder in de smaak. We vroegen deze dichters om deel te nemen aan verschillende activiteiten voor een zo groot mogelijke zichtbaarheid tijdens het festival en maakten in samenwerking met vormgevingsbureau Stof Rotterdam drietalige *chapbooks* waarin hun werk te lezen is. Deze werden tijdens het festival gratis uitgedeeld aan bezoekers van programma's waaraan de dichters deelnamen. Deze boekjes vormen het begin van een reeks *chapbooks* waar we jaarlijks twee nieuwe uitgaven aan zullen toevoegen, in een oplage van 1.000 stuks per dichter.

Author of the week

Zoals hierboven genoemd, verzorgt Versopolis niet alleen papieren publicaties zoals de *chapbooks*, maar ook digitale publicaties. Partners worden gevraagd om een bijdrage te leveren aan het online platform van Versopolis in de vorm van twee artikelen over poëzie in het eigen land of de eigen stad.

Deze rubriek heet Author of the Week. In dat kader hebben we twee schrijfoopdrachten uitgezet, die nu terug te vinden zijn op de website van Versopolis: een artikel van Merel van Slobbe over ontwikkelingen in poëzie & *artificial intelligence*, een thema waar ook over werd gesproken op het festival, en een artikel van Carina Fernandes over de Rotterdamse spoken word-scene.

2.3 Overige programma's en activiteiten

Poëzieweek 2023: coördinatie campagne Nederland en Workshop Joost Oomen

Sinds 2023 is Poetry International weer betrokken bij de organisatie van de jaarlijkse Poëzieweek Nederland en Vlaanderen. De campagne, die beoogt het plezier in poëzie laagdrempelig en in al zijn vormen een week lang onder de aandacht van een breed publiek te brengen, wordt opgezet door Poëziecentrum Gent. Poetry International coördineerde dit jaar de campagne in Nederland. Bij de organisatie zijn verschillende Nederlandse en Vlaamse partners betrokken, waaronder Stichting Lezen, Iedereen Leest, de Schrijverscentrale en vele literaire organisaties, van Noordwoord in Groningen tot Antwerpen Boekenstad. Het is onze doelstelling om met ingang van 2025 de Poëzieweek als gelijkwaardige partners te organiseren, samen met Poëziecentrum Gent.

De poëzieweekcampagne kent drie hoofdpijlers: de boekhandel, de bibliotheken en het primair en secundair onderwijs.

Speciaal voor de boekhandel verschijnt ieder jaar een nieuw Poëziegeschenk, in 2023 geschreven door het bevriende dichtersduo Miriam Van hee en Hester Knibbe, een keuze die volgde uit het thema van deze Poëzieweek: "Vriendschap". Via 320 deelnemende boekenwinkels (160 in Nederland, 160 in Vlaanderen) zijn in totaal 10.000 exemplaren van het geschenk 'Er staat te gebeuren' aan nieuwsgierige liefhebbers cadeau gedaan na aankoop van € 12,50 aan poëzie. Ook de media besteedde de nodige aandacht aan het geschenk en de auteurs ervan, met optredens in de Taalstaat (NPO Radio 1) en artikelen in Parool, Trouw, de Standaard, Knack, Metro (Vlaanderen) en vele regionale dagbladen (DPG). Het geschenk verscheen ook in een braille- en als audioversie.

Voor bibliotheken voorziet de Poëzieweek in campagnematerialen (posters en ansichtkaarten) en inspiratiegidsen voor de organisatoren van poëzieactiviteiten als een leesgroep, speurtocht of de presentatie van lokaal talent middels een schrijfwedstrijd of open mic. In totaal bestelden 164 filialen campagnematerialen, 129 in Vlaanderen en 35 in Nederland. Los daarvan organiseerden vele bibliotheken eigen poëzieactiviteiten tijdens de week.

Voor het primaire en secundaire onderwijs verzorgt Poëzieweek in samenwerking met Iedereen Leest en Stichting Lezen jaarlijks leestips waarmee leraren ter gelegenheid van Poëzieweek eenvoudig poëzie in hun lesprogramma kunnen inpassen. De leestips werden dit jaar 6.088 keer aangevraagd, 4.312 keer in het primaire onderwijs, 1.776 keer in het voortgezet onderwijs. In Nederland werden de lessen 546 keer gedownload.

Naast de campagne op hoofdlijnen beoogt Poëzieweek bedrijven, media en podia te inspireren tot de organisatie van grote en kleine activiteiten. Deze activiteiten zijn voor iedereen terug te vinden op de website poezieweek.com. Ook online wordt Poëzieweek uitbundig gevierd met een veelheid aan poëzie in de vorm van dichtregels, gedichten, podcasts en video's op sociale kanalen.

Als eigen activiteit presenteerde Poetry International samen met Bibliotheek Rotterdam de Schrijfworkshop 'Onwaarschijnlijke Vriendschappen' met dichter, schrijver en performer Joost Oomen. De workshop was met 21 deelnemers in no-time meer dan uitverkocht.

Programma Boekenweek: Poetry International x Frontaal

Tijdens de Boekenweek (11 t/m 19 maart 2023) organiseerde collega-instelling Frontaal een meerdaags boekenweekfestival in Rotterdam, waaraan verschillende partners uit de stad gevraagd werd een bijdrage te leveren. Poetry International verzorgde de dichtelijke bijdrage van dit programma op donderdagavond 16 maart in MONO, Rotterdam. Tijdens deze coproductie traden filosoof en schrijver Maxim Februari en de dichters Lies Gallez en Anna Enquist op. Anna en Lies gingen met Daan Doesborgh in gesprek over hun poëzie, wat mooie inzichten opleverde over de verschillende generaties vrouwelijke dichters in de Nederlandstalige poëzie. Ook droegen ze voor uit hun werk. Maxim Februari sprak over zijn nieuwe boek *Doe zelf normaal* en waarschuwde voor de juridische en sociale gevolgen van moderne technologieën.

Tell 'Em Festival: I was glamour. I was grammar.

In samenwerking met The Writer's Guide to the Galaxy organiseerden we tijdens Tell 'Em Festival op 2 juni een thematische workshop rond het werk van Paul Tran (they/them). Deze indrukwekkende Amerikaanse dichter, die drie weken in Rotterdam verbleef op uitnodiging van Poetry International en het Nederlands Letterenfonds, gaf een inspirerende workshop over het vertalen van gedichten naar een podiumperformance.

Centrale Bibliotheek: workshop poëzie schrijven met Ingmar Heytze

Eind mei organiseerden we in samenwerking met Bibliotheek Rotterdam een workshop poëzie schrijven met Ingmar Heytze, waarbij deelnemers aan hun gedichten werkten en werden uitgenodigd om hun workshopbegeleider te komen beluisteren tijdens zijn optreden op het Poetry International Festival.

Uitgelichte samenwerkingen

Willem de Kooning Academie

Na een succesvolle eerste samenwerking waren ook dit jaar studenten en docenten van de Willem de Kooning-Academie betrokken bij het Poetry International Festival. De samenwerking was tweeledig: we werkten samen met zowel studenten illustratie als studenten *creative writing*. De eerste groep maakte prachtige posters geïnspireerd op het werk van de internationale en Nederlandse dichters die tijdens het festival optraden. De posters werden tijdens het festival overhandigd aan de dichters en tentoongesteld op verschillende plaatsen in LantarenVenster. Met enkele studenten heeft Poetry merchandise ontwikkeld; tassen en kaartjes die werden voorzien van hun mooie illustraties. De studenten *creative writing* boden we op zaterdag 10 juni een podium in LantarenVenster om hun gedichten ten gehore te brengen; zo konden deze studenten een eerste stap nemen richting een podiumcarrière.

Samenwerking Guiding Voices

Guiding Voices is een Rotterdams podium dat diepte-interviews organiseert met gerenommeerde schrijvers uit het buitenland. Voor Poetry International Festival bereidden zij een diepgaand gesprek voor met de Amerikaanse *poet laureate* Ada Limón, die ook in Nederland populair is, ondanks dat geen van haar bundels nog vertaald zijn in het Nederlands. Door interviewer Shantie Singh werd Ada Limón bevraagd over haar schrijverschap, haar herinneringen en haar kersverse samenwerking met NASA. Ook volgend jaar zal Guiding Voices weer een schrijver interviewen tijdens ons festival.

Samenwerking Studio Kleine Lettertjes

Dit jaar werd het verlangen om de kinderprogrammering terug naar Poetry te brengen waargemaakt, met het vrolijke en ontroerende kinderprogramma 'Poetry's Peptalkshow'. Voor dit

programma vroegen we Studio Kleine Lettertjes om samen met ons een concept te ontwikkelen dat was geïnspireerd op ons festivalthema, *There's a poem for that*. Het resultaat was een programma waarin kinderen hun vragen en dilemma's konden voorleggen aan een panel van dichters en muzikanten, bestaande uit Ruth Lasters, Edward van de Vendel en Jurgen Unöm. De kinderen kregen zo een poëtisch antwoord op hun persoonlijke dilemma.

Samenwerking Baamdaad – House of Poetry in Exile

De organisatie Baamdaad is geboren uit de nijpende politieke situatie in Afghanistan. Politieke vluchtelingen die naar Europa zijn gevlucht, zoals de dichter Somaia Ramish, hebben Baamdaad opgericht: een organisatie die zich door middel van poëzie verzet tegen de censuur en de onderdrukking, in het bijzonder de onderdrukking van vrouwen. Poëzie kan een krachtige protestvorm zijn wanneer je niet expliciet mag spreken over pijnlijke waarheden. Voorafgaand aan het festival hebben we Baamdaad gekoppeld aan verschillende vertalers die werk van dichters in ballingschap hebben vertaald. Tijdens het festival hebben we een mooi programma mogen organiseren met Somaia Ramish en Ishmail Kamara, waarin deze dichters in gesprek gingen over poëzie als een vorm van protest en over schrijven wanneer je niet kunt terugkeren naar je thuisland.

Samenwerking Heilige Huisjes

Tijdens Poetry International vond dit jaar ook het festival Heilige Huisjes plaats. Dit jaar vierden zij hun tweede editie. Het festival speelt zich af in verschillende kerken, moskeeën en synagogen door de hele stad, die de deuren voor één weekend wijd openzetten voor allerhande interviews, panelgesprekken, optredens en andere mooie programma's. Poetry International maakte een programma in de Waalse Kerk, dat plaatsvond op zaterdag 10 juni. Voor dit programma namen jonge schrijvers Sebastiaan 'Utju' Boot en VVARD deel aan een driedaagse residentie in de kerk, wat nieuw werk opleverde geïnspireerd door het gebouw en de geschiedenis ervan. Tijdens het programma droegen zij nieuwe gedichten voor. Ook piepjonge dichter Tamia, die is opgegroeid in de buurt van de Waalse Kerk, trad op tijdens het programma, evenals de Belgische dichter Ruth Lasters. Het programma werd gepresenteerd door Geoffrey van de Ven en feestelijk ingeleid door Rotterdamse doedelzakspelers.

2.4 Educatie

In het schooljaar 2022/2023 hebben we voor het educatietraject Spraakzaam Rotterdam aan 624 leerlingen op zes verschillende Rotterdamse middelbare scholen lesgegeven. Op 9 juni 2023 vond de eindpresentatie van dit project plaats tijdens Poetry International Festival 2023.

Spraakzaam workshops

Onder leiding van een ervaren coach gaan leerlingen aan de slag met woorden, klanken en persoonlijke associaties. De coach leidt de workshop in door een eigen gedicht voor te dragen en te vertellen hoe hij/zij/hen zelf in aanraking is gekomen met poëzie. Na een warming-up en enkele schrijf-en concentratieoefeningen leren leerlingen handige trucs om in een schrijfmodus terecht te komen. Dit aan de hand van thema's die dicht bij hen liggen zoals thuis, school, vriendschappen of emoties. De workshop is een les in associëren, schrijven en presenteren. Leerlingen ontdekken dat zij zelf de inspiratiebron zijn van hun eigen poëzie. Sterker nog: dat het eigenlijk heel makkelijk is om gedichten te schrijven! Aan het eind van de workshop voelt elke leerling zich gezien, gehoord én veilig genoeg om een zelfgeschreven gedicht voor te dragen. De coaches zijn bekende artiesten uit de Rotterdamse spoken word scene. In 2023 warend dat: Ivan Words, Tyler Koudijzer, Karin van Kalmthout en Jermaine Berkhoudt. Deze coaches gaven les op de volgende scholen:

- Einstein Lyceum, Hoogvliet Rotterdam

- Melanchthon, Rotterdam
- Accent Praktijkonderwijs, Hoogvliet Rotterdam
- Montfort, Rotterdam
- Wolfert van Borselen, Rotterdam

Met Spraakzaam Rotterdam hebben we in totaal 614 leerlingen bereikt, verdeeld over 26 klassen.

We hebben lesgegeven aan:

Tien Havo-klassen: 238 leerlingen

Vijf Vwo-klassen: 127 leerlingen

Drie klassen Havo/Vwo: 75 leerlingen

Drie klassen Praktijkonderwijs: 42 leerlingen

Vijf VMBO-tl klassen: 132 leerlingen

De 614 leerlingen waren verdeeld over verschillende leerjaren:

leerjaar 6: 28 leerlingen

leerjaar 5: 79 leerlingen

leerjaar 4: 141 leerlingen

leerjaar 3: 312 leerlingen

leerjaar 2: 54 leerlingen

Eindpresentatie tijdens Poetry International Festival!

Uit elke klas werden op basis van hun voordracht maximaal twee leerlingen uitgenodigd om het gedicht, dat zij tijdens de workshop hebben geschreven, voor te dragen tijdens Poetry International Festival. Maar liefst elf talenten tussen de 12 en 17 jaar durfden dit aan en hadden stuk voor stuk een bijzondere en unieke tekst. Van metaforen tot *punchlines*, van poëtisch taalgebruik tot performance. Het eerste intermezzo, na een blok van vier voordrachten, werd verzorgd door de Griekse festivaldichter Danae Siouziou. Zij liet de Nederlandse vertaling van haar gedichten voordragen door twee leerlingen; zo konden ze alvast wat opwarmen! Ook ging ze met hen in gesprek over drijfveren; waarom schrijf je? Wanneer? Wat brengt het jou? Het tweede intermezzo werd verzorgd door hiphopgroep Connect The Dots Movement (CTD). Op neo-soul en boombap brachten artiesten Mayvision, Roxmana en Love Kayee een mix van geïmproviseerde en *pre-written* teksten. De muziek verzorgd door DJ Jasmine

Masterclass

De leerlingen die door de coaches gekozen waren kregen een gratis masterclass aangeboden waarin ze leerden hoe ze zichzelf het beste presenteren en hoe hun gedicht on stage het beste tot z'n recht komt. Deze masterclass vond plaats op 5 juni, onder leiding van coach Elten Kiene, in de Alliance Française in Rotterdam.

3. Communicatie, marketing en publieksbereik

De focus lag in 2023 op het intensiveren van bestaand bezoek en het aanboren van een nieuw, diverser en jonger samengesteld publiek. Met het Poetry International Festival als voornaamste activiteit is de festivalcampagne allesbepalend voor de marketing- en communicatie-inspanningen.

3.1 Marketing & communicatie

Primaire doelgroepen waren het bestaande **Poetry-publiek en hun look-a-likes** (de zogenaamde Klassieke cultuurliefhebbers), **jongeren tussen 20-35 jaar** woonachtig in de Randstad met een focus op Rotterdam met liefde voor (insta)poëzie, slam, spoken word en een maatschappelijk bewuste levenshouding (culturele alleseters, startende cultuurspeurder) en **woordkunstenaars** met een focus op startende dichters en spoken word-artiesten. Met de speciale festivalfocus op poëzie van dove performers en poëzie (getolkt) in Nederlandse gebarentaal vormde ook de gemeenschap van **doven en slechthorenden** een belangrijke doelgroep. Als onderdeel van de communicatiestrategie ontwikkelden we een speciale **ambassadeurscampagne** om met name via sociale media specifieke doelgroepen die we graag meer op het festival zien te bereiken; zoals publiek met een bi-culturele achtergrond, uit de LHBTIQ+ gemeenschap of de allerjongste potentiële festivalgangers van Gen-Z. Vanwege het speciale **kinderprogramma** op het festival richtten we ons ook op (groot)ouders of verzorgers van kinderen tussen de vier en zeven jaar en het Rotterdamse basisonderwijs.

Positionering

Poetry International is een plek voor onverwachte ontmoetingen waar nieuwe inzichten voor het oprapen liggen met veelvormige, hedendaagse poëzie vanuit de hele wereld. Die poëzie delen we – liefst in de vorm van een dialoog – met ons publiek. Het festivalthema *There is a poem for that!* legde dit jaar extra nadruk op de alomtegenwoordigheid en relevantie van poëzie en maakte dan ook in hoge mate deel uit van de *look en feel* van deze 53ste festivaleditie.

Strategie

Al in een vroeg stadium informeren we ons bestaande publiek via eigen media inhoudelijk over het festival, over wat de dichters bijzonder maakt en welke interessante thema's worden uitgediept in speciale programma's en gespreksprogramma's. We bieden extra (prijs)voordelen en ondersteunen dit deel van de campagne met aanwezigheid in media- en cultuuragenda's, outdoor campagnes en sociale media.

Look-a-likes van het bestaande publiek willen we graag verleiden tot een kennismakingsbezoek aan het festival. We bereiken ze via betaalde social mediacampagnes waarin we het festival en de highlights (thema's, dichters, instap-programma's) introduceren en winacties en aanbiedingen delen. Met intensieve perscampagne (zie Pers), communicatie via verschillende programmapartners en outdoor media (posters, flyers, schermen in de openbare ruimte) ondersteunen we deze inspanningen. Ook de ambassadeurscampagne richt zich deels op dit gewenste publiek (zie Social media).

Ook jongeren tussen 20–35 jaar met interesse in taalkunst en festivals bereiken we via betaalde social media campagnes, maar ze zijn ook een belangrijke doelgroep in de ambassadeurscampagne en in de communicatie via programmapartners als Spraakhu loos, Mooie Woorden, Extra Extra e.a. De introductie van het festival met een nadruk op sfeer, publiek en bijzondere ontmoetingen, zowel op het podium als daarnaast, voeren de boventoon.

Het 53ste Poetry International Festival maakte veel programma's toegankelijk voor een doof of slechthorend publiek. Op de festivalzondag traden veel dove performers op en via tolken Nederlandse gebarentaal of een innovatie als Speak-see (dat gesproken woord direct omzet in

geschreven tekst), werden ook gesproken programmaonderdelen toegankelijk voor doof of slechthorend publiek. De dag vormde ook een speerpunt in de perscampagne, voor zowel op doof publiek gerichte- als voor reguliere media. Met performer Sam Onclin als ambassadeur trof dit publiek via eigen website en social media en die van partners een liefhebber die hen via video's in hun eigen taal bij het mooie festival en dovenprogramma kon betrekken.

De verhoogde inspanningen op verschillende sociale platforms vragen om meer beeldmateriaal van hoge kwaliteit. Naast een hoofdfotograaf en –videograaf zijn we daarom op zoek gegaan naar jonge, talentvolle fotografen om zoveel mogelijk festivaloptredens vast te leggen en online te presenteren. Met het oog op talentontwikkeling hebben we contact gelegd met de Willem de Kooning Academie en vonden drie fotografen in opleiding die de mogelijkheid kregen om in hun niche en tegen een vergoeding werkervaring op te doen tijdens Poetry International Festival.

3.2 Social Media

In 2023 zijn we gestart met het implementeren van strategieën om niet alleen ons bereik op meerdere platforms te vergroten, maar ook om een levendige en betrokken community te creëren. Met plezier doen we verslag van onze aanpak, strategieën én de resultaten van onze inspanningen op het gebied van sociale media.

Waar zijn we begonnen? In januari hadden we al flink wat online volgers, maar er was nauwelijks sprake van engagement. Sinds januari is onze aanwezigheid op sociale media verbluffend hard gegroeid op alle platforms.

Het aantal volgers op **Instagram** is gestegen van 3800 naar 4500, een groei van 64%.

Facebook en **LinkedIn** volgden met respectievelijk 67% en 66% groei.

Onze **Twitter**-aanwezigheid kende een bijzonder indrukwekkende stijging van 139%.

Een van de grootste successen op het gebied van social media was de succesvolle lancering van onze **TikTok** pagina die al 13.000 impressies heeft met een gemiddelde van 8.000 views per video, een groei van 63%.

Dit bereikten we door een nieuw, fris uiterlijk van onze platforms, het creëren van boeiende inhoud, het benutten van data-analyses en het behouden van een consistente en klinkende merkstem.

Doelgroepen

Eén van onze belangrijkste initiatieven was de succesvolle ambassadeurscampagne, waarbij we zes invloedrijke personen uit verschillende maatschappelijke groepen benaderde: LGBTQ+, feministen, Gen Z, 45+, doven en internationals. Deze ambassadeurs hielpen ons in contact te komen met hun respectievelijke gemeenschappen en zorgden voor nieuw publiek. De campagne bestond uit een reeks fotoshoots, interviews en video-opnames. Deze campagne verbreedde ons bereik en onderstreepte onze toewijding aan een inclusieve definitie van poëzie.

Contentcreatie en merkstem

We hebben het rijke en diverse medium van poëzie gebruikt om posts te maken die inspireren, uitdagen en inspireren. Onze inhoud varieert van het delen van werk van gevestigde dichters tot het promoten van opkomende stemmen in de poëziescene. Een van de hoogtepunten in de samenwerking met onze volgers was de lancering van de campagne *Poëzie met jou*, waarbij we ons publiek uitnodigden om gedichten naar ons op te sturen om zo de kans te krijgen op onze sociale mediaplatforms te verschijnen. We ontvingen honderden geweldige gedichten en talloze enthousiaste berichten over het concept van de campagne.

Tegelijk met deze campagne richtten we ons op de promotie van onze indrukwekkende database. We koppelden feestdagen (bijv. de internationale dag van de poëzie, de internationale dag van de vriendschap, internationale dag van *trans awareness*) aan een gedicht uit de Poetry International database en leidden zo het publiek van onze social media platforms naar onze 'online schatkist' met ruim 12.000 dichters en gedichten.

Onze merkstem is nu consistent op alle platforms. We posten gepland en consequent, met aandacht voor trends, en personaliseren onze content voor verschillende doelgroepen en platforms.

Concluderend was onze reis in 2023 er een van groei, betrokkenheid en gemeenschapsvorming. We bouwen voort op deze successen en leren van onze uitdagingen. We blijven onze sociale mediakanalen ook in de toekomst zien als ruimtes waar we de schoonheid van poëzie kunnen vieren en een gemeenschap kunnen koesteren die net zo divers is als poëzie zelf.

3.3 Pers

Met het invliegen van een specialist op het gebied van pers en media hebben we veel media-aandacht weten te realiseren. Vooral rond de C. Buddingh'-prijs, het programma voor doven en slechthorenden, de presentatie van de Nederlandse vertaling van het werk van de Amerikaanse dichteres Claudia Rankine en de ontmoeting tussen dichter Erik-Jan Harmens en de vooral als zangeres bekende poëziefhebber en dichter Imca Marina leverde een groot bereik op. Zo lichtte Podium op Zaterdag (Radio NPO1) op vier zaterdagen voorafgaand aan het festival steeds een van de vier kanshebbers voor de C. Buddingh'-prijs uit met een uitgebreid portret. Aan de dove doelgroep verbonden titels als Woord en Gebaar, maar ook de Volkskrant en het Parool hadden veel aandacht voor poëzie in gebarentaal en dove performers die op Poetry te zien zouden zijn. Erik-Jan Harmens schreef op uitnodiging van de redactie van Mezza – het magazine bij het Algemeen Dagblad op zaterdag met een bereik 4 miljoen lezers - een verhaal over zijn *quilty pleasure*, poëzie van bekende Nederlanders. O.a. Parool en Trouw hielden tijdens het festival interviews met de Amerikaanse dichteres Claudia Rankine, n.a.v. het verschijnen van *Citizen: Amerikaanse Lyriek*, de Nederlandse vertaling van een van haar bestsellers. Het speciale kinderprogramma werd o.m. uitgelicht in het online magazine Kidsproof.

3.4 Publieksbereik

Het jaar 2023 kende voor Poetry International 5.152 bezoeken aan festivalprogramma's, een stijging van 37% ten opzichte van 2022. Ook dit jaar vroeg Poetry International onderzoeksbureau R2 Research publieksonderzoek uit te voeren. Daaruit blijkt dat maar liefst 50% van de bezoekers voor het eerst naar het festival kwam. Er is meer dan ooit sprake van een evenwichtige verdeling over de verschillende leeftijdsgroepen met 25% van de bezoekers jonger dan 30 jaar en een verdubbelde groep dertigers (16%).

De waardering van het festival was met een 8,2 nog hoger dan vorig jaar, met hoge scores voor de festivallocaties, het programma en de sfeer op het festival. Liefde voor poëzie, het internationale karakter, programma en sfeer zijn voor bezoekers de belangrijkste redenen om naar het festival te komen. Ze verwachten er nieuwe dichters te ontdekken, inspiratie op te doen, verrast te worden en ondergedompeld te worden in poëzie. Bij 92% van de bezoekers maakt het festival de verwachtingen waar, bij 34% worden die zelfs dik overtroffen. Maar liefst 51% van de bezoekers zegt het festival te willen aanbevelen bij vrienden en familie.

Traditioneel zijn 'via via' en 'jarenlange bekendheid met het festival' de belangrijkste bronnen van informatie voor bezoekers. Met name de forse stijging van sociale media als belangrijke informatiebron valt op (op plek 3 met 21%). Ook de website en de nieuwsbrief blijven belangrijke bronnen van informatie.

3.4.1 Doven en slechthorenden

Dove en slechthorende bezoekers waardeerden het op hen gerichte programma met een 8,2. Zij kwamen alleen op zondag naar het festival, informatie kregen ze vooral van vrienden uit de dovencommunity, familie (81%) en organisaties op het gebied van doven en slechthorenden (46%). Ook de website van Poetry International en aandacht in de reguliere media waren elk voor 15% van de dove bezoekers belangrijke bronnen van informatie. Ze kwamen om te genieten van de poëzie vóór en dóór dove dichters, om lotgenoten te ontmoeten en inspiratie op te doen. Het Gebarencafé was met een score van 8,4 zeer populair.

3.4.2. Culturele doelgroepen

Kijken we naar Rotterdam, dan zien we een oververtegenwoordiging van de Culturele Alleseters en de Proevende Buitenwijkers. Zij zijn onder het publiek van Poetry International Festival 2023 meer aanwezig dan dat zij procentueel aanwezig zijn in Rotterdam. Kortom: voor hen is het aanbod van Poetry International 2023 bovengemiddeld aantrekkelijk. De Culturele Alleseters vormen bovendien de grootste groep onder het publiek van Poetry International.

Kijken we naar Nederland, dan zien we een sterke oververtegenwoordiging van de Culturele Alleseters, de Startende Cultuurspeurders en de Nieuwsgierige Toekomstgrijpers. Deze zijn onder het publiek van Poetry International Festival 2023 meer aanwezig dan dat zij procentueel aanwezig zijn in Nederland. De grootste publieksgroep van het festival in Nederland vormen de Klassieke Cultuurliefhebbers (17% van het publiek).

4. Toelichting op de organisatie

Poetry International werkt met een klein kernteam van 5 personen en breidt jaarlijks, rond januari en in aanloop naar het Poetry International Festival, uit met freelancers en stagiairs. Het kernteam bestond in 2023 uit:

1. Diana Chin-A-Fat (directeur)
2. Chantal Brontsema (office management tot oktober 2023)
3. Line Klomberg (operationeel manager, sinds september 2023)
4. Fleur Jeras (programma)
5. Jan Coerwinkel (pers en communicatie)
6. Catelien van der Hoeven (marketing & fondsenwerving)

Uitbreiding in 2023 in aanloop naar het festival

In januari voegden Cro Lampe (afzwaaiend hoofd productie) en Nina te Velde zich bij het kantoorsteam om de productie van het festival te leiden. Daniëlle Zawadi versterkte vanaf maart het team op het gebied van programmering. Francesca von Cigno zette de nieuwe social media strategie van Poetry International met succes in gang. Joshua Snijders, in 2021 nog stagiair, verzorgde in 2023 de coördinatie van Spraakzaam Rotterdam, de spoken word-workshops op Rotterdamse middelbare scholen. Ook kijken we met veel plezier terug op de samenwerking met onze talentvolle stagiairs Simon Branka en Talisha Karijowiredjo.

We zijn blij dat we de vruchtbare samenwerking met zowel Daniëlle Zawadi, Nina te Velde (als nieuw hoofd productie) én Francesca von Cigno mogen voortzetten en zij ook in 2024 het team weer versterken.

In september 2023 namen we afscheid van Chantal Brontsema die sinds februari 2022 op tijdelijke contractbasis het office management en de financiële - en salarisadministratie voor Poetry International onder haar hoede had. Haar functie kreeg in 2023 een meer *managerial* karakter wat resulteerde in de benoeming van Line Klomberg als operationeel manager op 11 september 2023.

De datum 24 november 2023 markeerde de officiële start van de AOW-periode van Marjolijn Abel. Zij was sinds 1 januari 2023 al vrijgesteld van werk en nam afscheid van team, partners en andere bekenden tijdens een feestelijke bijeenkomst in Verhalenhuis Belvédère op 2 februari. Poetry International is Marjolijn ontzettend dankbaar voor bijna dertig jaar trouwe dienst!

Wat betreft de financiële organisatie was in 2021 al de overstap gemaakt naar het administratiekantoor ASK uit Amsterdam, resulterend in het gebruik van een nieuw boekhoudpakket en een herinrichting van de administratie. Sinds 1 januari 2022 is ook de salarisadministratie bij dit kantoor ondergebracht. In 2023 hebben we de samenwerking met zowel ASK als het accountantskantoor Berghout & Mas met veel plezier voortgezet.

5. Toelichting bestuur en governance

5.1 Bestuur & directie

Het bestuur vergaderde in 2023 vijf keer: in februari, maart, mei, september en november. De vergaderingen volgden de jaarlijkse verantwoordingscyclus. In augustus 2023 voerde het bestuur de jaarlijkse zelfevaluatie uit aan de hand van de zelfevaluatiescan van Cultuur+Ondernemen.

Het bestuur kende in 2023 twee wisselingen: Hian Li Ko trad aan in maart. Zij volgde met haar juridische profiel Hans Bousie op die vanwege zijn aflopende tweede termijn op 1 december 2022 afscheid nam van het bestuur. Op 31 augustus trad Daphne de Heer uit het bestuur vanwege haar werk als programmeur van ILFU, een van de partners van Poetry International.

De eerste termijn van Mireille Pondman (lid sinds 2019, voorzitter sinds 2020) liep af op 1 mei 2023 en is verlengd met een tweede termijn van vier jaar tot mei 2027.

Voor het bestuur is een profielenmatrix en aftreedrooster opgesteld. Het bestuur werkt onbezoldigd.

Bestuursleden

Mireille Pondman (voorzitter)

Functie: directeur-bestuurder Anne Frank Stichting

Nevenfunctie(s): Vicevoorzitter Raad van Toezicht Stichting Bibliotheekservice Passend Lezen

Jort Bakker (penningmeester)

Functie: gepensioneerd

Nevenfunctie(s): Voorzitter RvC van SME Advies te Utrecht

Elif Söylemez (secretaris)

Functie: Innovatiemanager Ministerie van Justitie en Veiligheid, Immigratie- en Naturalisatiedienst
 Nevenfunctie(s): Lid bezwaarcommissie AFK, Bestuurslid stichting Third Space, Voorzitter
 Adviescommissie inclusie D66

Daphne de Heer (tot september)

Functie: Eigenaar Het Woord van De Heer, tekst, advies en begeleiding. Programmeur ILFU.
 Nevenfunctie(s): Bestuurslid Stichting Dichter des Vaderlands, Lid van de Commissie Letteren van de Raad voor Cultuur, Bestuursvoorzitter stichting PartizanPublik

Gino van Weenen

Functie: Cultureel Programmeur Persoonlijke Ontwikkeling Jongeren – Bibliotheek Rotterdam
 Nevenfunctie(s): Directeur White Rabbit Creatives (freelancer kunsteducatie en spoken word)

Hian Li Ko (vanaf maart)

Functie: advocaat Ko en Co Advocaten
 Nevenfunctie(s): Bestuurslid Stichting Game Changers

Directeur**Diana Chin-A-Fat**

Functie: Directeur Stichting Poetry International
 Nevenfunctie(s): Lid Raad van Toezicht Leidse Schouwburg en Stadsgehoorzaal

Aftreedrooster

Naam	Functie	Start termijn	Herbenoeming	Einde termijn
Mireille Pondman	lid	01-05-2019	01-05-2023	01-05-2027
Mireille Pondman	voorzitter	11-11-2020	01-05-2027	01-05-2027
Jort Bakker	penningmeester	01-04-2022	01-04-2026	01-04-2030
Elif Söylemez	secretaris	01-03-2021	01-03-2025	01-03-2029
Gino van Weenen	lid	01-03-2021	01-03-2025	01-03-2029
Hian Li Ko	lid	22-03-2023	22-03-2027	01-03-2031
Daphne de Heer	lid	09-11-2020	nvt	nvt

5.1 Sociale Veiligheid

In 2023 is er een **vertrouwenspersoon** aangesteld, mw. D. (Debra) Young. Zij is aangesloten bij de Landelijke Vereniging van Vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersoon is voor iedereen die voor Poetry International werkt, van vaste tot tijdelijke kracht en van programmeurs tot technici, bereikbaar; haar contactgegevens staan vermeld in het personeelshandboek dat met elke nieuwe medewerker wordt gedeeld. Om de vier jaar zal het handboek opnieuw door het team tegen het licht wordt gehouden. In het personeelshandboek is een **interne gedragscode** opgenomen dat in overleg met het team is vastgesteld. Een gedetailleerde **klachtenprocedure** is als bijlage aan het

personeelshandboek toegevoegd. Van eventuele meldingen wordt geanonimiseerd en op hoofdlijnen door de vertrouwenspersoon verslag gedaan in de jaarverslagen van Poetry International. In 2023 zijn er geen meldingen gedaan.

5.2 Code Diversiteit en Inclusie

Poetry International werkt actief aan de uitvoering van de drie codes, waaronder de Code Diversiteit en Inclusie. We onderschrijven het doel van de code dat de culturele en creatieve sector de brede diversiteit van de Nederlandse samenleving moet representeren en dat de sector van iedereen moet zijn. Poetry International draagt daar op eigen wijze aan bij en verwijzen daarvoor graag naar paragraaf Inclusiviteit.

5.3 Governance Code Cultuur

Poetry International hanteert het bestuur-directie-model. Het bestuur is verantwoordelijk voor zowel de voorbereiding, vaststelling als de uitvoering van het beleid. Het bestuur heeft taken gemandateerd aan de directeur die benoemd is door het bestuur en in dienst is van de organisatie. Poetry International onderschrijft de acht principes van de code en volgt de aanbevelingen die vallen onder de waarden: integer en rolbewust handelen, zorgvuldig besturen en het goed uitoefenen van toezicht, waarde scheppen voor en in de samenleving.

De Governance Code Cultuur is opgenomen in de statutaire bepalingen van de Stichting d.d. 25 februari 2019. In aanvulling daarop heeft het bestuur op 26 januari 2022 een bestuursreglement vastgesteld, waarin de toepassing van de principes nader zijn gepreciseerd.

5.4 Code Fair Practice

Poetry International onderschrijft de Fair Practice Code en herkent zichzelf in de vijf waarden: solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie. Daarnaast houden wij ons actief bezig met de thema's uit de code: professionele ontwikkeling, gezond werken, veilig werken, auteursrechten, diversiteit en inclusie, duurzaamheid, transparante financiën, toezicht, werken aan Fair Practice en een eerlijke vergoeding.

Fair Pay

Bij het vaststellen van honoraria houden we ons aan de afspraken die onder meer via de LIRA en De Schrijverscentrale zijn gemaakt. Vanuit het landelijk overleg van Letterenorganisaties VLAM21 Draagt Poetry International bij aan de ambitie om gezamenlijk beleid te onderzoeken en te ontwikkelen. Op basis van dat beleid kan de gehele letterensector, waaronder Poetry, het huidige beloningenbeleid in een reëel perspectief plaatsen.

Op 4 juli 2023 tekenden de LUG/GAU en de Auteursbond een nieuw Modelcontract voor Literaire Vertalingen dat is aangepast aan de gewijzigde uitgeefpraktijk en de nieuwe wet- en regelgeving. Poetry International is blij dit contract als leidraad te kunnen gebruiken aangezien het geven van vertaalopdrachten tot haar kernactiviteiten hoort.

5.5 Duurzaamheid

Tot 2023 had Poetry nog geen expliciete richtlijnen op het gebied van duurzaamheid. Omdat we ons bewust zijn van de klimaatcrisis waarin we ons bevinden en van de verantwoordelijkheid die we als organisatie dragen om te proberen onze rol daarin te beperken, hebben we dit jaar met een werkgroep binnen het team gebrainstormd over wat we kunnen doen in het kader van duurzaamheid binnen onze organisatie. Praktisch gezien hebben we daar dit jaar de eerste stappen in gezet: zo gebruikten we zoveel mogelijk duurzaam decor en verpakkingsmateriaal en serveerden we vegetarisch eten tijdens het festival. Ook hebben we dichters binnen Europa aangespoord om zoveel mogelijk met de trein naar het festival te reizen. Verschillende dichters maakten de duurzame

keuze om uit landen als Polen en Denemarken de trein te nemen. We beperkten de rol van papier op kantoor en hebben zo min mogelijk geprint.

Dat zijn de eerste stappen. Naast deze eerste praktische aanpassingen, hebben we ook richtlijnen voor duurzaamheid opgesteld door ons te verdiepen in de mogelijkheden die er zijn op het gebied van duurzaamheid. Deze richtlijnen zullen ook terug te vinden zijn op onze website, zodat Poetry verantwoordelijk kan worden gehouden voor de beloften die we maken. Daarnaast willen we ons duurzaamheidsverslag als leidraad gebruiken voor besluiten die we nemen in de toekomst.

6. Prestatieoverzicht en toelichting

Presentaties, bezoeken en bezoekers in 2023

Prestaties	Realisatie 2022	Jaarplan 2023	Realisatie 2023
Aantal presentaties	25	21	27
Waarvan presentaties in Rotterdam	25	21	27
Producties	1	1	1
Kengetallen totaal bezoek	Realisatie 2022	Jaarplan 2023	Realisatie 2023
Aantal bezoeken (fysiek en online)	4191	4500	5780
Waarvan betalend (fysiek en online)	2743	2750	4375
Waarvan in schoolverband	142	500	614
Kengetallen Rotterdam			
Aantal bezoeken Rotterdam (fysiek en online)	4191	3500	5780
Waarvan betalend Rotterdam (fysiek en online)		2500	4375
Waarvan in schoolverband Rotterdam	142	500	614

Presentaties 2023 jaarplan		Presentaties 2023 gerealiseerd	
Jaarplan prognose	21	Jaarplan gerealiseerd	24
Festival 3 dagen LV, 3 dagen VB	6	Festival 3 dagen LV, 3 dagen VB	6
Buitenprogramma's rond het festival	3	Buitenprogramma's rond festival: - Literary Pub Crawl, 2 tours (ism Extra Extra) - Programma Festival Heilige Huisjes (ism met Stichting De Kerkvernieuwers en De Waalse Kerk)	3
Programma's in aanloop naar festival	3	Publieksprogramma's in aanloop naar festival: - Tell 'Em coproductie Spraakuhloos: Paul Tran - Optreden Ingmar Heytze in Donner - presentatie genomineerden C.Buddingh'-prijs in Boekhandel Van Gennep	3
Poëzieweek	1	Poëzieweek: - Schrijfworkshop Joost Oomen (ism Bibliotheek Rotterdam)	1
Poetry Pro (inter)national network	1	Poetry Pro (inter)national network	0

Poet in residence	1	Poet in residence: Mahnaz Yousefi	0
Educatie: Spraakzaam Rotterdam (voorheen Louder than a Bomb)	1	Educatie: Spraakzaam Rotterdam: - workshops op scholen - eindpresentatie (op het festival)	1
Educatie: Poetry Academy (workshops buitenschools)	5	Educatie: Academy (buitenschools): 1 online leesclub Buddingh' 4 vertaalworkshops (tijdens festival) 3 schrijfworkshops tijdens festival (ism The Writer's Guide). 1 schrijfworkshop Ingmar Heytze (ism Bibliotheek Rotterdam), 1 Workshop Visual Vernacular (Justin Perez)	10
		Subtotaal	24
		Prestaties aanvullend op jaarplan 2023	
		- Boekenweek: Avondprogramma Doe zelf normaal (i.s.m. Frontaal)	1
		Online programma festival - dichters in de Keuken - online leesclub festival (ism Boekencurator)	2
		Assistentie Poëziecentrum bij coördinatie van Poëzieweek NL	nvt
		Subtotaal aanvullend	3
Totaal prestaties prognose 2023	21	Totaal prestaties gerealiseerd 2023	27

Bezoekcijfers 2023	Bezoekers (betaald)
Poetry Academy Workshops	Bezoekers (betaald)
Schrijfworkshop Joost Oomen (Poëzieweek 2023)	21 (21)
Schrijfworkshop Ingmar Heytze	13 (13)
Vertaalworkshop Festival - ENG-NL	14 (14)
Vertaalworkshop Festival – NL- ENG	15 (15)
Vertaalworkshop Festival – Perzisch - NL	2 (2)
Vertaalworkshop Festival - Du-NL	8 (8)

Workshop Writer's Guide – Rachel Rumai	12 (12)
Workshop Writer's Guide – Babeth Fonchie F	13 (13)
Workshop Writer's Guide – Iduna Paalman	16 (16)
Workshop Visual Vernacular – Justin Perez	17 (17)
Totaal Poetry Academy	131 (131)
Publieksprogramma's	Bezoekers (betaald)
Doe zelf normaal (Boekenweek)	56 (56)
Tell 'Em festival – workshop Paul Tran	16 (16)
Donner – optreden Ingmar Heytze	38
Festival, vrijdag 9 juni (ex passe partouts)	241 (164)
Festival, zaterdag 10 juni (ex passe partouts)	272 (194)
Festival, zondag 11 juni (ex passe partouts)	214 (173)
Festival Passe partout (3 dagen)	222 (124)
Festival, kinderprogramma 11 juni	48
Literary Pub Crawl (2 tours)	31 (31)
Festival Heilige Huisjes	60
Presentatie C.Buddingh'-prijs in Van Gennep	35
Verhalenhuis – Al Rawaq	96
Totaal publieksprogramma's	1329 (1052)
Online activiteiten	
Podcast Hester Knibbe / Miriam Van hee (Poëzieweek 2023)	70
Online Leesclub Buddingh (4 zooms)	12 (12)
Online leesclub Boekencurator (4 zooms)	18 (18)
FB Live stream Dichter in de keuken (festival)	193
Totaal online programma's (unieke bezoekers)	293 (30)
Educatie (Sprakzaam R'dam)	
Deelnemers	614
Bezoek finale op festival	68
Educatie Hoger Onderwijs (bezoek festival uit co-creatie festival)	
Hogeschool Rotterdam (lerarenopleiding)	13 (13)
ArtEZ Arnhem	23 (23)
Melanchton Schiebroek	33 (33)
TOTAAL bezoekers educatie (VO scholen)	682
TOTAAL bezoekers programma's (fysiek en online)	1661 (1110)
TOTAAL bezoekers workshops buitenschools (fysiek en online)	161 (161)

Over het jaar 2023 verzorgde Poetry International 27 presentaties, zes meer dan in het jaarplan was opgenomen. We organiseerden in samenwerking met partners meer workshops en programma's in het kader van het festival. Daarnaast werkten we op uitnodiging en met enthousiasme mee aan een programma in het kader van de Boekenweek, in samenwerking met Frontaal.

Het festival concentreerde zich net als de voorgaande jaren in LantarenVenster en Verhalenhuis Belvédère. Het festivalprogramma vond plaats in LantarenVenster, in het Verhalenhuis vonden de workshops plaats. Tijdens het festival kon men ook buiten LantarenVenster en Verhalenhuis Belvédère genieten van poëzie in de stad. Samen met onze nieuwe partner Extra Extra organiseerden we op het Noordereiland twee literaire kroegentochten met optredens van jonge talentvolle schrijvers en dichters. En met onze andere nieuwe partner De Kerkvernieuwers maakten we voor het Heilige Huisjes festival in de Waalse kerk een poëzieprogramma.

Om nog meer tegemoet te komen aan de behoefte van ons publiek om ook zelf actief aan de slag te gaan met poëzie organiseerden we, zoals al vermeld, dit jaar meer workshops dan gepland. Door samen te werken met verschillende partners konden we diversiteit aanbrengen in zowel inhoud als doelgroep. Naast de traditionele Buddingh'-leesclub en vertaalworkshops organiseerden we tijdens het festival samen met The Writer's Guide to the Galaxy drie schrijfworkshops speciaal voor jonge vrouwen (twintigers en dertigers). Speciaal voor doven was er een masterclass Visual Vernacular (olv Justin Perez). Ook nieuw dit jaar was de online leesclub met de Boekencurator, waarbij deelnemers met weinig kennis van poëzie werk van vier festivaldichters lazen en een bezoek aan het festival brachten. In samenwerking met Spraakuhloos gaf festivaldichter Paul Tran een workshop spoken word tijdens het Tell 'em festival. Net als in 2022 organiseerden we ook dit jaar weer enkele schrijfworkshops, gehost door dichters Joost Oomen (tijdens de Poëzieweek) en, vooruitlopend op het festival, een onder leiding van Ingmar Heytze in de Centrale Bibliotheek. De workshops konden rekenen op veel enthousiasme en waren uitverkocht.

Begin juni verwachtten we onze Iraanse Poet in Residence Mahnaz Yousefi. Helaas kreeg zij net voor vertrek te horen dat ze geen visum voor Nederland kreeg. Wij hopen haar op een later moment alsnog naar Nederland te kunnen halen.

Begin 2023 is Poetry International lid geworden van het Europese Versopolis -netwerk om de contacten met Europese poëziefestivals, dichters en andere aangesloten partners te vergroten en te intensiveren. In het voorjaar volgde een eerste ontmoeting in Madrid waarbij we warm onthaald werden door de partners. Door deze bijeenkomst in Madrid verviel – in samenspraak met het Nederlands Letterenfonds - de noodzaak voor het organiseren van een Poetry Pro netwerk event tijdens het festival van 2023.

In 2023 heeft Poetry International haar zusterorganisatie Poëziecentrum Gent waar mogelijk ondersteund bij de coördinatie van de jaarlijkse Poëzieweek Nederland & Vlaanderen. We hopen de volledige coördinatie van Poëzieweek Nederland in de nieuwe beleidsperiode als een van onze activiteiten op te kunnen nemen.

7. Toelichting op de jaarrekening 2023 en begroting 2023

Zoals begroot sluit Poetry International het boekjaar af met een negatief exploitatiesaldo van €43.529 euro. Het resultaat zal door onttrekking van de Covid-19 reserve en de algemene reserve worden bestemd. Het bestuur vindt het van belang toe te werken naar duurzaam financieel beleid. Wat betreft de kosten zijn er geen grote afwijkingen ten opzichte van de begroting. Een uitgebreide toelichting met verschillenanalyse van de baten en lasten volgt hieronder.

Continuïteit

Het eigen vermogen is in 2023 afgenomen met het resultaat over 2023 €43.529 negatief. Hiervoor is een bedrag van €43.500 euro onttrokken aan het bestemmingsfonds Covid-19 en is het restant van €29 euro onttrokken aan de algemene reserve. Het totale eigen vermogen is veranderd van €327.592 naar €284.063. Onderdeel van het eigen vermogen zijn het bestemmingsfonds Covid-19, de bestemmingsreserve jubileumeditie 2025, de bestemmingsreserve Organisatie-veranderplan en de bestemmingsreserve Digitale Strategie. De bestemmingsreserves worden hieronder verder toegelicht.

Bestemmingsfonds Covid-19

Het Nederlands Letterenfonds heeft in het kader van de regeling aanvullende ondersteuning meerjarig gesubsidieerde instellingen een incidentele, aanvullende subsidie toegekend van €316.600,-. Van dit bedrag is €207.544,- besteed in 2020, 2021, 2022 en 2023. Voor het restantbedrag van €106.960,- is conform de regeling een bestemmingsfonds Covid-19 gevormd.

Bestemmingsreserve Jubileumeditie 2025

In 2020 en 2021 is er voor de jubileumeditie in 2025 een bestemmingsreserve opgericht van €20.000,-.

Bestemmingsreserve Organisatie-veranderplan

Het Bestuur van Stichting Poetry International heeft op 21-09-2020 het organisatie-veranderplan vastgesteld en voor de uitvoering een budget gereserveerd van €70.000,-. Aanleiding voor het plan was de constatering dat de structurele inkomsten achterbleven bij de structurele uitgaven en het onverwacht grote negatieve resultaat over boekjaar 2019. Niet alle onderdelen van het plan zijn tot nu toe gerealiseerd. Er is nog een reserve over van €23.895.

Bestemmingsreserve Digitale Strategie

Eind 2020/begin 2021 heeft Poetry International een advies laten uitbrengen door DEN over de wijze waarop de komende jaren kan worden toegewerkt naar een nieuw en duurzaam online en digitaal aanbod. Dit heeft geresulteerd in een digitale strategie met een roadmap in 4 fases. Hiervoor is een bestemmingsreserve opgericht van €20.000. In 2023 bundelde Poetry International krachten met het prijswinnend designbureau In10. Met In10 maakt Poetry International van de huidige database een interactief en virtueel platform, om zo bij te dragen aan de ontwikkeling van het poëziegenre en om poëzie toegankelijker te maken voor een nog breder publiek. De samenwerking met In10 is het vervolg op – en tegelijk de afronding van - het adviestraject dat Poetry International inwon bij DEN. In 2024 zal voor de totstandkoming van het nieuwe virtuele platform de bestemmingsreserve Digitale Strategie worden aangesproken.

Baten

Er zijn in 2023 €13.060 minder aan baten gerealiseerd dan in eerste instantie begroot. Dit komt met name door het feit dat de inkomsten uit fondsenwerving tegenvielen. Door het in maart inzetten van BD Funding als fondsenwerfer zijn er alsnog additionele fondsen binnengehaald.

Lasten

De totale lasten vallen iets lager uit dan begroot. Hieronder wordt per onderwerp een toelichting gegeven.

Beheerslasten personeel

De beheerslasten personeel vallen iets lager uit dan begroot. Dit heeft onder andere te maken met een wisseling van werknemers binnen de afdeling 'financiën, fondsenwerving en personeel'.

Beheerslasten materieel

De beheerslasten materieel vallen iets hoger uit dan begroot. Dit komt met name door de huisvestingskosten. Poetry International zit vast aan een al lang bestaand huurcontract dat loopt tot 2029, de kosten hiervan zijn hoog en stijgen jaarlijks. Bovenop het huurcontract rekent de verhuurder bovendien servicekosten die jaarlijks stijgen. Wat betreft kantoorkosten zijn we een bezuinigingsslag aan het slaan, maar de kosten op het gebied van abonnementen, hosting en licenties (onder andere vanwege de professionaliseringslagen op het gebied van social media) vielen hoger uit dan begroot.

Activiteitenlasten personeel

Het totaalbudget van de activiteitenlasten personeel is hoger dan begroot. Dit komt met name door de aanstelling van een freelance social media manager; een belangrijke nieuwe functie in het kader van de merklading van Poetry International. Ook werd er een tweede programmeur aangesteld, evenals een assistent productie. Daarnaast hebben veel freelancers hun tarieven verhoogd. In 2023 hebben we geen trainee aangenomen, dus de post van € 12.500,- niet uitgegeven.

Activiteitenlasten materieel

De activiteitenlasten materieel vallen lager uit dan begroot. Dit ondanks de hoge locatiekosten van LantarenVenster. We spendeerden meer aan de honoraria van dichters vanwege het programmeren van grotere namen. De hotelkosten waren dit jaar ongekeerd hoog en de tarieven van presentatoren en interviewers stegen aanzienlijk. Het hoofdprogramma heeft aanzienlijk meer gekost door het inhuren van een regisseur. De kosten van de online activiteiten en projecten vielen echter een stuk gunstiger uit vanwege een inhoudelijke keuze die tot minder benodigde opnames leidde.